

श्यावाश्व आत्रेयः। मरुतः। बृहती, ३, ७ सतोबृहती।

अग्ने शर्धन्तमा गणं पिष्टं रुक्मेभिरञ्जिभिः।

विशौ अद्य मरुतामव ह्वये दिवश्चिद्रोचनादधि ॥ ५.०५६.०१

अग्ने- पावक सत्क्रतो। रुक्मेभिः- हिरण्मयैः। अञ्जिभिः- भूषणैः। पिष्टम्- मण्डितम्। शर्धन्तम्- बलिनमाह्वय। अद्य- इदानीम्। दिवः- नभसः। रोचनात्- रोचमानात्। मरुतां विशः। ह्वये- आह्वये ॥१॥

यथा चिन्मन्यसे हृदा तदिन्मे जग्मुराशसः।

ये ते नेदिष्ठं हवनान्यागमन्तान्वर्ध भीमसदृशः ॥ ५.०५६.०२

अग्ने। यथा। हृदा- हृदयेन। मन्यसे- ध्यायसि। तदित्- तथैव। आशसः- आशंसितारो मरुतः। मे- मदर्थमागच्छन्तु। ते- अमी मरुतः। नेदिष्ठम्- सामीप्यम्। हवनानि- आह्वानानि प्रति। आगमन्- आगच्छन्तु। भीमसदृशः- भयङ्करदर्शनान्। तान्- मरुतः। वर्ध- वर्धय ॥२॥

मीळुष्मतीव पृथिवी पराहता मदन्त्येत्यस्मदा।

ऋक्षो न वो मरुतः शिमीवाँ अमौ दुध्रो गौरिव भीमयुः ॥ ५.०५६.०३

मीळुष्मती- सनाथा। पृथिवी- भूमिः। पराहता- परैरुपद्रुता। इव- यथा स्वस्वामिनमभिसरति तथा। मदन्ती- तुष्यन्ती मरुत्सेना। अस्मात्- अस्मान्। आ- आगच्छतु। मरुतः। वः- युष्माकम्। शिमीवान्- कर्मवत्। अमः- बलम्। ऋक्षो न- अग्निरिव भवति। दुध्रः- दुर्धरम्। गौः- वृषभः। इव। भीमयुः- भयङ्करम् ॥३॥

नि ये रिणन्त्योर्जसा वृथा गावो न दुर्धुरः।

अश्मानं चित्स्वर्यं पर्वतं गिरि प्र च्यावयन्ति यामभिः ॥ ५.०५६.०४

दुर्धरः- दुर्धराः । गावः- वृषभाः । न- इव । वृथा- अनायासेन । ओजसा- तेजसा । ये । नि रिणन्ति-
शत्रून् हिंसन्ति । यामभिः- स्वगतिभिः । स्वर्य- उदकवन्तम् । अश्मानं पर्वतं गिरिम्-
जडप्रतीकमेघम् । प्र च्यावयन्ति- जीवजलधारावृष्ट्यर्थं प्रचालयन्ति ॥४॥

उत्तिष्ठ नूनमेषां स्तोमैः समुक्षितानाम् । मरुतां पुरुतममपूर्व्यं गवां सर्गमिव ह्वये ॥ ५.०५६.०५
नूनम्- निश्चयेन । उत्तिष्ठ- हे मरुद्गण उत्थितो भव । स्तोमैः- मन्त्रधाराभिः । समुक्षितानाम्-
सिक्तानाम् । एषाम्- एतेषाम् । मरुताम् । पुरुतमम्- अतिशयेन प्रभूतम् । अपूर्व्यम् । गणम् । गवां
सर्गमिव- वृषभसङ्घमिव । ह्वये- आह्वये ॥५॥

युद्धं ह्यरुषी रथे युद्धं रथेषु रोहितः ।

युद्धं हरी अजिरा धुरि वोळ्हवे वहिष्ठा धुरि वोळ्हवे ॥ ५.०५६.०६

अरुषीः- रोचमाना गौरवडवाः । रथे । युद्ग्ध्वम्- योजयत । रोहितः- रोहितवर्णाः । रथेषु ।
युद्ग्ध्वम् । धुरि- रथधुर्ये । वोळ्हवे- धारणाय । अजिरा- जरारहितौ । हरी- प्राणाश्वौ ।
युद्ग्ध्वम् ॥६॥

उत स्य वाज्यरुषस्तुविष्वणिर्हि स्म धायि दर्शतः ।

मा वो यामेषु मरुतश्चिरं करत्प्र तं रथेषु चोदत ॥ ५.०५६.०७

उत- अपि च । स्यः- सः । अरुषः- रोचमानः । तुविष्वनिः- बहुस्वनः । दर्शतः- दर्शनीयः । वाजी-
तुरगः । इह- अत्र । धायि- रथे नियोजितः । मरुतः । वः- युष्माकम् । यामेषु- गमनेषु । मा । चिरं
करत्- विलम्बं करोतु । तम्- अश्वम् । रथेषु । प्र चोदत- प्रचोदयत ॥७॥

रथं नु मारुतं वयं श्रवस्युमा हुवामहे ।

आ यस्मिन्तस्थौ सुरणानि बिभ्रती सचा मरुत्सु रोदसी ॥ ५.०५६.०८

यस्मिन् । सुरणानि- उदकानि । मरुत्सु । बिभ्रती- धारयन्ती । रोदसी- विद्युन्मयी
शक्तिर्मरुत्पत्नीभूता रोदसी । आ तस्थौ । तम् । रथम् । मारुतम्- मरुद्गणसम्बन्धिनम् । श्रवस्युम्-
श्रुतिकामम् । वयम् । नु- क्षिप्रम् । हुवामहे- आह्वयामः ॥८॥

तं वः शर्धं रथेशुभं त्वेषं पनस्युमा हुवे ।

यस्मिन्सुजाता सुभगा महीयते सचा मरुत्सु मीळ्हुषी ॥ ५.०५६.०९

तम् । वः- युष्माकम् । शर्धः- बलम् । रथेशुभम्- रथे शोभमानम् । त्वेषम्- दीप्तम् । पनस्युम्-
स्तुत्यम् । आ हुवे- आह्वये । यस्मिन् बले । मरुत्सु । मीळ्हुषी- सन्तुष्टा । सुजाता- सुष्ठु जाता ।
सुभगा- सौभाग्यवती । रोदसी- विद्युन्मयी शक्तिर्मरुत्पत्नीभूता रोदसी । महीयते- पूज्यते ॥९॥